

Notat

Opfølgning på orientering om unges brug af opioider og benzodiazepiner

Baggrund

I orientering til Socialudvalget om unges brug af opioider og benzodiazepiner d. 24. maj 2024 oplyste forvaltningen, at den ville følge udviklingen tæt mhp. at vurdere behovet for en kapacitetsudvidelse samt overveje et behov for styrkede kompetencer på området, herunder mhp. at stå bedre rustet til en evt. stigende udfordring. Forvaltningen ville herefter give udvalget ny status frem mod budgetforhandlingerne. Se den tidligere orientering til Socialudvalget i bilag 1.

Status

Til udvalgets orientering er der siden orienteringen til udvalget 24. maj bestilt et budgetnotat vedr. "Styrkede kompetencer mhp. at stå bedre rustet til en evt. stigende udfordring med opioider". Desuden har Sundheds- og Omsorgsudvalget bestilt et budgetnotat omhandlende "Forebyggelse af brug af opioider og benzodiazepiner blandt unge".

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen har pba. bestillingerne udarbejdet et fælles budgetnotat, som hedder "Forebyggelse og behandling af opioider og benzodiazepiner blandt unge". Budgetnotatets del-elementer supplerer hinanden således, at der ved evt. vedtagelse af alle elementer både sættes ind på forebyggelses- og behandlingsdelen. Det er også muligt vedtage del-elementer fremfor alle elementer.

Videre proces

Den 23. august 2024 behandles sagen "Status på budgetnotater i proces til budgetforhandlingerne 2025".

Bilag

Bilag 1: Orientering om unges brug af opioider og benzodiazepiner

26-06-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 12888

Dokumentnummer i F2
5738878

Sagsnummer i eDoc
2024-0219431

Sagsbehandler
Rasmus Just Christensen

Notat

Orientering om unges brug af opioider og benzodiazepiner

24. maj 2024

Socialudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget orienteres hermed om status på hensigtserklæringen fra Budget 2024 om at følge udviklingen i antallet af unge med et problematisk forbrug af opioider og benzodiazepiner.

Af hensigtserklæringen fremgår det, at parterne bag aftalen om budget 2024 er enige om, at SOF og SUF frem mod budget 2025 følger udviklingen i antallet af unge under 25 år med et problematisk forbrug af opioider (smertestillende medicin) og benzodiazepiner (angst-dæmpende medicin), i kombination eller hver for sig, som er er hvervet gennem uautoriseret og illegalt salg. Vurderer SOF og SUF frem mod budget 2025 at der er tale om en bekymrende stigning, er parterne enige om, at SOF og SUF fremlægger et budgetnotat til budget 2025.

Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har siden vedtagelsen af hensigtserklæringen fulgt udviklingen på området og indsamlet data.

Data er fra Ungeprofilen København 2023/24, rusmiddelbehandlingen målrettet børn, unge og voksne i Københavns Kommune samt registerdata fra Sundhedsstyrelsens overvågning af narkotikarelaterede dødsfald i Danmark. Derudover har Københavns Universitet på opdrag af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen gennemført en kvalitativ undersøgelse af københavnske unges brug af opioider. Undersøgelsen er gennemført i 1. kvartal 2024.

Data om brugen af opioider blandt unge i København

Det bemærkes, at Socialforvaltningens data dækker unge, som indgår i rådgivning eller behandling. Forvaltningen har således ikke data for, hvor mange unge der samlet set benytter et givent stof, herunder opioider og benzodiazepiner.

Data fra U-turn (Borgercenter Børn og Unge) og Rusmiddelbehandling København (Borgercenter Voksne):

Data fra U-turn viser at:

- Andelen af unge (op til 24 år) med benzodiazepiner som hovedstof i "Ro på Rusen" er stort set uændret i 2023 (1,3 %) sammenlignet med 2022 (1,2%). Andelen af unge med opioider er 0 både i 2022 og 2023.

Socialpolitik og Udvikling
Bernstorffsgade 17
1577 København V

EAN-nummer
5798009683052

yb22@kk.dk

- Andelen af unge med benzodiazepiner som hovedstof i Anonym Rådgivning er steget marginalt fra 2,1 % i 2022 (10 ud af 467) til 2,9 % i 2023 (9 ud af 307). Opiater (herunder opioider) er steget fra 1,1 % i 2022 (5 ud af 467) til 7,5 % i 2023 (23 ud af 307).
- Andelen af unge med benzodiazepiner som hovedstof i U-turns behandling er 2,4 % (2 ud af 85) og opioid er 5,9 % (5 ud af 85). Pga. overgang til nyt it-system er der ikke tal for 2022.

Data fra Rusmiddelbehandling København viser at:

- Andelen af unge (op til 24 år) i substitutionsbehandling med opioider med hovedstof i 2023 er 13,5 % (28 ud af 207).
- I 2021 var andelen 2,4 % (4 ud af 164). Pga. overgang til nyt it-system er der ikke tal for 2022.

Data fra Rusmiddelbehandling København og U-turn indikerer en stigning i rådgivnings- og behandlingsbehovet for unge med opioidmisbrug. Procentvis er der tale om relativt store stigninger, særligt indenfor substitutionsbehandling i Rusmiddelbehandling København og i lidt mindre grad i anonym rådgivning i U-turn. Det skal dog bemærkes, at stigningerne er fra lave udgangspunkter, og at der antalsmæssigt stadig er tale om små tal. U-turn meddeler derudover, at der er flere unge i behandling, som i et eller andet omfang benytter opioider og benzodiazepiner, end der er unge, som har opioid eller benzodiazepin som hovedstof.

I forbindelse med substitutionsbehandlingen for unge under 25 år er der et øget ressourcebehov på Rusmiddelbehandling København og U-turn. Konkret foregår behandlingen udenfor den normale åbningstid og ifølge med den unges behandler fra U-turn. Dette for at støtte og skærme de unge fra de voksne brugere.

Data fra Ungeprofilundersøgelsen København 2023/24

Ungeprofilen er en årlig spørgeskemaundersøgelse, der giver en bred indsigt i, hvordan unge oplever egen trivsel og sundhed. Undersøgelsen er foretaget på ungdomsuddannelser i Københavns Kommune

Ifølge ungeprofilen København 2023/24 er hash og hårde stoffer (f.eks. amfetamin, MDMA/ecstasy eller lignende) mere udbredt blandt unge i København end på landsplan. Andelen af unge i København, der har prøvet hårde stoffer, er steget siden 2021. 9 procent af de unge angiver, at de har prøvet hårde stoffer, af dem har 18 procent taget opioider inden for de sidste 12 måneder. Forbruget af opioider blandt unge i København, der har prøvet at tage hårde stoffer, er steget fra 15 % i 2022 til 18 % i 2023. Det svarer til at antallet af unge i København, der har prøvet at tage opioider inden for det seneste år er steget fra 1,3 % i 2022 til 1,6 % i 2023.

Kvalitativ undersøgelse af københavnske unges brug af opioider

Københavns Universitet har på opdrag af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen udarbejdet en kvalitativ analyse af unges brug af illegale opioider og benzodiazepiner. Data består af 12 dybdeinterview og 2 fokusgruppeinterviews med unge der har et misbrug, pårørende og fagpersoner, samt 300 korte interviews med unge i alderen 15-21 år. Resultaterne herfra viser, at de unge klassificerer opioider som mindre farlige end andre stoffer, særligt fordi der er tale om receptmedicin, og det derfor opleves som mindre farligt, fordi det er lægeordineret. Analysen viser også, at mistro er den største motivation til at starte et forbrug af opioider, da opioider anvendes til at håndtere stress, angst og for at leve op til kravene i en præstationskultur. Ifølge undersøgelsen anvender københavnske unge opioider og benzodiazepiner både som 'hjemmedrug' og som 'festdrug'. Misbruget kan være 'usynligt', da det hverken lugter, sviner eller nødvendigvis gør de unge larmende eller udadreagerende.

Det fremgår desuden af analysen, at "Rådgivere" giver udtryk for, at de mangler viden om opioider og benzodiazepiner. "Rådgivere" omfatter i undersøgelsen repræsentanter fra SSP, døgninstitutioner og et rusmiddelbehandlingscenter (U-turn), som har deltaget i en fokusgruppe. Det fremgår ikke af analysen, hvilke rådgivere der udtrykker manglende viden. U-turn og Rusmiddelbehandling København samarbejder omkring målgruppen, herunder substitutionsbehandling af unge med opioidafhængighed og lægefaglig sparring. Da der er tale om relativt nye stoffer i relation til ungemålgruppen og et relativt nyetableret samarbejde foregår pt. en læringsproces, som udsagnene i analysen kan afspejle. Der er desuden tale om så relativt få unge med et behandlingsbehov, at både læger i Rusmiddelbehandling København og behandlere i U-turn ikke har opbygget stor erfaring med målgruppen endnu. U-turn og Rusmiddelbehandling København arbejder løbende med at samle erfaringer og vidensdele omkring målgruppen. Analysen er vedlagt som bilag.

Data fra Sundhedsstyrelsen

I 2022 blev der registreret 280 narkotikarelaterede dødsfald i Danmark. Det er højere end gennemsnittet i perioden 2017-2021 på 253 dødsfald om året. Når man ser på de seneste 20 år, har antallet overordnet set været stabilt med udsving mellem 210 og 285 om året.

Antallet af dødsfald i Danmark pga. formodet forgiftning af opioider er relativt stabilt (2018=126, 2019=131, 2020=134, 2021=117, 2022=124). Det svarer i gennemsnit til halvdelen af dødsfaldene. Det er væsentligt at fremhæve, at der observeres et udbredt blandingsbrug blandt dødsfaldene. Det skal bemærkes, at der kan være et mørketal, og der i praksis kan være flere narkotikarelaterede dødsfald, end der er opgjort.

Det er ikke opgjort, hvor mange af dødsfaldene på landsplan, der relaterer sig til opioider, der var blandt unge. Andelen af unge (under 30 år) blandt alle narkorelaterede dødsfald var i 2018=39 (16%), i 2019=44 (17%), i 2020=53 (21%), i 2021=49 (20%) og i 2022=54 (19%).

Københavns Kommunes samlede andel af narkotikarelaterede dødsfald er relativt stabil over de seneste fem år (2018=37, 2019=54, 2020=38, 2021=43, 2022=44).

Andelen af unge blandt dødsfaldene i Københavns Kommune fremgår ikke af opgørelsen.

Vurderinger af behov for eventuelle budgetnotater

Socialforvaltningen har i dag behandlingstilbud, der matcher behandlingsbehovene for problematisk brug af opioider og benzodiazepiner, herunder substitutionsbehandling for opioidafhængighed. Den øgede efterspørgsel på behandling for brug af opioider og benzodiazepiner blandt unge overstiger på nuværende tidspunkt ikke behandlingskapaciteten i forvaltningen. Socialforvaltningen vil dog følge udviklingen tæt mhp. at vurdere behovet for en kapacitetsudvidelse. Dertil kan det være relevant at overveje et behov for styrkede kompetencer på området, herunder mhp. at stå bedre rustet til en evt. stigende udfordring.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vurderer, at der i forlængelse af de fremlagte kvantitative data, samt resultaterne fra den kvalitative analyse, er behov for en forebyggende indsats over for unge om opioider som fx kan være dialogredskaber på de københavnske ungdomsuddannelser.

Videre Proces

Socialforvaltningen følger udviklingen tæt og overvejer behovet for kompetenceudvikling. Forvaltningen vil give udvalget ny status frem mod budgetforhandlingerne.

Sundheds og Omsorgsforvaltningen udarbejder et budgetnotat såfremt Sundheds- og Omsorgsudvalget vurderer, at det er relevant.